

Anna Grossman

Biskupin, gm. Gąsawa, woj.
bydgoskie. Stanowisko 2a (tzw. kraal)

Informator Archeologiczny : badania 21, 51-52

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BARAKI STARE, gm. Szaklików
woj. tarnobrzejskie
Stanowiska 2 i 14

patrz
paleolit i mezolit

BĄKÓW DOLNY, gm. Zduny
woj. skierniewickie
Stanowisko 1

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadził dr Jan Michalski przy współpracy mgr
Anny Grossman. Finansował WKŁ w Skierniewicach i UW.
Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury żużyckiej z
IV okresu epoki brązu i skarb przedmiotów metalowych.

Stanowisko położone jest na kulminacji wzniesienia znajdującego się na krawędzi doliny nier-
wielkiego cieką wpadającego do Brury, w odległości około 300 m na południowo-zachód od wsi.

Wierząc się danymi archiwalnymi odszukano badane sto lat temu przez T. Dowgirda cmentarzysko
kultury żużyckiej. Odsłonięto przestrzeń około 80 m², z czego do calca wyeksplorowano jedynie około
40 m². Zachowany obszar cmentarzyska pokryty jest jednolitym brukiem kamiennym, który zalega w co
najmniej trzech warstwach na głębokość 50-60 cm. Groby popielnicowe znajdują się bądź pod brukiem,
bądź też między kolejnymi jego warstwami i są całkowicie zniszczone przez nacisk kamieni. Na wyekspl-
rowanej powierzchni odsłonięto pięć tego rodzaju skupisk ceramiki i przypalonych kości ludzkich odpo-
wiadających prawdopodobnie poszczególnym grobow. Ceramika jest charakterystyczna dla IV okresu epoki
brązu.

Pomiędzy kamieniami bruku odkryto także skarb przedmiotów z brązu i żelaza składający się
z około 90 wytworów i ich fragmentów. W jego skład wchodziły ozdoby, broń, narzędzia, części uprzęży
końskiej oraz surowiec. Przedmioty z brązu są charakterystyczne dla kultury żużyckiej u schyłku
okresu halstackiego, natomiast datowanie wyrobów żelaznych nastęrcza poważne trudności ze względu
na ich wyjątkowość. Tym samym nie możemy w chwili obecnej określić momentu ukrycia skarbu w ziemi.

Badania będą kontynuowane.

BĘDKOWICE, gm. Sobótka
woj. wrocławskie

patrz
wczesne średniowiecze

BIAŁOGARD
woj. kszanińskie
Stanowisko 17

patrz
okres wpływów rzymskich

BISKUPIN, gm. Gąsawa
woj. bydgoskie
Stanowisko 2a /tzw. kraal/

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Anna Grossman. Finansowało PMA
w Warszawie. Czwarty sezon badań /po rocznej przerwie/
5 sezonów w latach 50-tych. Stanowisko wielokulturowe -
k. amfor kulistych, k. iwieńska /tzw. kraal/ i wczesne
średniowiecze.

Badania prowadzono w południowo-zachodniej części stanowiska. Założono 8 wykopów o łącznej
powierzchni 614 m². Prace koncentrowały się przede wszystkim na zachodnim stoku wzniesienia, gdzie moż-
na było prześledzić przebieg rowu /głębokość 1,6 - 1,8 m/, którego przedłużenie w północno-zachodniej
części stanowiska zarejestrowano w poprzednich sezonach badań. Uchwycony zarys rowu miał w profilu
dość regularny kształt - proste, lekko rozchylające się ku górze ścianki i nieco zaokrąglone dno. Na
trzech profilach zarejestrowano obsunięcie wewnętrznej, wschodniej ścianki, które musiało nastąpić
jeszcze w czasie, gdy rów był odsłonięty. Materiał zabytkowy to nieliczne fragmenty ceramiki kultury

iwieńskiej i końca zwierzęce znajdowano głównie w dolnych partiach wypełniaka rowu i na jego dnie, gdzie na pewnych odcinkach były wyraźnie widoczne ślady spaleniżny.

Wykop usytuowany na wschodnim stoku wzniesienia uchwycił krótki /wkopy z lat 50-tych/ odcinek rowu // o zupełnie innej strukturze wewnętrznej niż rów znajdujący się po przeciwnej stronie wzniesienia - nie jest to forma naturalna ze względu na specyficzne usytuowanie w poprzek wzniesienia. Koniecznym jest sprawdzenie jej przebiegu na dłuższym odcinku w południowo-wschodniej części stanowiska.

Wykopy założone w południowo-zachodniej części miały sprawdzić przebieg i wzajemny układ znajdujących się tu /wg danych z lat 50-tych/ dwóch rowów. Szarysów takich nie odnotowano, mogły one jednak ulec choćby częściowemu aniszczeniu, gdyż procesy stokowe w tej części stanowiska miały dość intensywny przebieg, na co wskazuje kształt wzniesienia i nachylenie stoku.

Materiał zabytkowy kultury iwieńskiej znajdowano przede wszystkim w wypełniaku rowu i na jego dnie. Dotąd nie odkryto ani jednego obiektu osadniczego z tego okresu. Planowane jest sprawdzenie, czy obiekty takie nie mogły znajdować się w południowej części stanowiska poza zasięgiem rowu.

Dzięki nawiązaniu współpracy z Instytutem Geografii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu można było zrekonstruować kształt wzniesienia, na którym usytuowane jest stanowisko 2a. Szacunkowe obliczenia wykonane przez dr. M. Slinkiewicza pozwoliły określić grubość warstwy zdenudowanej na odcinku stoku obniżonego - na zachodnim skłonie średnio o 0,5 m, a na wschodnim średnio o 1,13 m. W wyniku dalszej współpracy możliwe będzie odtworzenie szaty roślinnej m.in. w epoce brązu /dr R. Noryskiiewicz/ oraz określenie, czy w tym okresie po obu stronach wzniesienia istniało jeszcze jezioro czy już torfowisko, a jeśli tak, to kiedy to torfowisko zostało ponownie zalane wodami jeziornymi /prof. W. Niewiarowski/. Informacje takie są istotne nie tylko dla odtworzenia środowiska naturalnego, ale mogą być również pomocne w interpretacji funkcji obiektu.

Materiały i dokumentację złożono w PMA w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

BOCHENIEC, gm. Małogoszcz
woj. kieleckie
Stanowisko 1

patrz
okres lateński

BOCHENIEC, gm. Małogoszcz
woj. kieleckie
Stanowisko 2

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadził mgr Andrzej Matoga. Finansował WOKR w Kielcach. Kontynuacja badań wykopaliskowych zapoczątkowanych w 1975 roku. Cmentarzysko kultury łużyckiej z III-V okresu epoki brązu.

Badania skoncentrowano we wschodniej i południowo-wschodniej części stanowiska. Łącznie przebadano obszar ok. 365 m² odkrywając 5 grobów /nr 172-176/ ciałopalnych popielnicowych kultury łużyckiej ze schyłku epoki brązu. Obiekty te wyznaczają zapewne południowo-wschodni kraniec cmentarzyska.

Przeważały groby złożone z popielnicy nakrytej odwróconą dnem do góry misą. W jednym wypadku naczyń z kośćmi przykrywała dolną część earńka o schropowanej powierzchni zewnętrznej.

W charakterze poolepnic użyto wyłącznie dużych naczyń dwustopniowych. Większość okazów zdobiona jest dookoła krawędzi powyżej największej wydutości, a poniżej załomu brzuśca 2 lub 4 listewkami rozmieszczonymi symetrycznie względem siebie. Misy należą do form profilowanych w górnej części z uszkiem na załomie brzuśca.

Materiał zabytkowy znajduje się w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Badania będą kontynuowane.